

Innhold

Forord.....	5
Forord til doktoravhandlingen.....	7
DEL I. Innledning.....	19
1. Introduksjon.....	21
1.1 Emnet.....	21
1.2 Fordel og verdi.....	22
1.3 Hensyn, regler og skjønn.....	24
2. Utmåling og fradrag – regeltyper og utvalg.....	26
2.1 Problem- og regeltyper.....	26
2.2 Utmålingsregler.....	28
2.3 Fradragsregler.....	31
2.4 Utvalg og avgrensninger.....	34
2.5 Kort om forholdet til berikelsesregler.....	38
3. Historisk-komparativ optakt.....	42
3.1 Innledning.....	42
3.2 Ideen om en enhetlig fradragslære bryter frem.....	43
3.3 Dagens rettsstilstand: En gryende pragmatisme og fragmentering.....	54
3.4 Bruken av fremmed rett.....	62
4. Bokens oppbygging.....	65
DEL II. Fordeler håndtert av årsaks- og utmålingsregler.....	71
5. Formålet og opplegget videre.....	73
6. Prinsipielle utgangspunkter.....	75
6.1 Målsettingen om full erstatning.....	75
6.2 Hovedgrupper av utmålingsregler.....	81
6.3 Erstatningsberegning som årsaks- og differansebetraktning (nettotap).....	83
6.3.1 Innledning.....	83
6.3.2 Forholdet til betingelseslæren.....	83
6.3.3 Forholdet til differanselæren.....	87

6.3.4	Utmålingen av det økonomiske tapet skjer «post for post»	96
6.4	Skjønn og regel	97
6.4.1	Innledning.....	97
6.4.2	Skade-, taps- og tilpasningsplikt	99
6.4.3	Reglene om hypotetisk skadeårsak	101
6.4.4	Abstrakt tapsberegning.....	103
6.5	Noen konklusjoner	104
7.	Gjenanskaffelserstatning	106
7.1	Opplegget	106
7.2	Generelt om adgangen til gjenanskaffelserstatning.....	108
7.2.1	Full erstatning for det individuelle tapet: Gjenanskaffelsesverdi, salgsverdi eller bruksverdi?.....	108
7.2.2	Hovedregelen om erstatning for gjenanskaffelsesverdien .	111
7.2.3	Gjenanskaffelse eller reparasjon må være mulig, rimelig og forholdsmessig	113
7.3	Erstatning for «fiktiv» gjenanskaffelsesinteresse?	117
7.3.1	Innledning.....	117
7.3.2	Er gjenanskaffelserstatning betinget av at gjenanskaffelse faktisk skjer?.....	118
7.3.3	Er gjenanskaffelserstatningen betinget av konkret bruksinteresse?	121
7.3.4	Utelukker planer om salg erstatning for gjenanskaffelsesverdien?	124
7.3.5	Er den faktiske gjenanskaffelseskostnaden avgjørende der den er lavere enn markedsprisen?	130
7.4	Fradrag for alder og bruk etter tilpasningsplikten: «Plikten til bruktkjøp».....	135
7.5	Fradrag for fordelene av «godt for dårlig»	137
7.6	Fradrag for fordelene av «nytt for gammelt».....	142
7.6.1	Oversikt og problemstillinger	142
7.6.2	Skal verdiøkningen gå til fradrag?	144
7.6.3	Skal økt levetid gå til fradrag?	149
7.6.4	Skal sparte kostnader gå til fradrag?	153
7.6.5	Sammenfatning; fradrag krever at fordelene er likeverdige med erstatningen	155
7.6.6	Sondringen mellom skade på ting i næringsvirksomhet og skade på ting til privat bruk.....	158
7.7	Forholdet til særskilte fradragsregler	161
8.	Utgiftserstatning	162
8.1	Opplegget og utvalget.....	162
8.2	Særlig om dekning av utgifter til avbøting av skader på ikke-økonomiske bruksinteresser	164

8.3	Erstatning for ordinære omkostninger: Om fradrag for «hevingsgevinst»	173
8.3.1	Alminnelige bemerkninger om den «positive» og «negative» kontraktsinteresse	173
8.3.2	Nærmere om problemstillingen.....	175
8.3.3	Nærmere om adgangen til å kreve direkte dekning for ordinære omkostninger.....	177
a)	<i>Hovedsondringen mellom kommersielle og ikke-kommersielle kontraktsforhold.....</i>	177
b)	<i>Nærmere om rent kommersielle kontraktsforhold</i>	178
c)	<i>Nærmere om kontrakter som ikke tilsikter økonomisk fortjeneste.....</i>	184
8.3.4	Skal omkostningerstatningen avkortes med fordel av å slippe fri fra en tapsbringende kontrakt?.....	187
8.4	Erstatning for ordinære kostnader på selvstendig ansvar grunnlag – om fradrag for «hevingsgevinst».....	191
8.4.1	Alminnelige bemerkninger om «underrettingsintessen»	191
8.4.2	Nærmere om problemstillingene	191
8.4.3	Skjermer selvstendig ansvar grunnlag mot fradrag for unngått kontraktstap?	195
8.4.4	Culpa in contrahendo: Betydningen av at skadelidte ville inngått en tilsvarende ugunstig kontrakt	199
8.4.5	Culpa in contractu og tidsfaktoren.....	208
8.5	Adgangen til å gjøre fradrag i posten for ekstraordinære kostnader	210
8.5.1	Oversikt og problemstillinger	210
8.5.2	Skal utgiftserstatningen reduseres med fordel av å kunne inngå en gunstigere kontrakt?	212
8.6	Forholdet til særskilte fradragsregler	220
9.	Nettotapserstatning	223
9.1	Opplegget	223
9.2	Fordeler konsumert av beregningsreglene for fortjenestetap.....	225
9.2.1	Innledning.....	225
9.2.2	Fradraget for sparte kostnader.....	227
9.2.3	Fradrag for «fortjenestegevinst» ved prisoppgang mellom avtalen og misligholdet?.....	228
9.3	Fordeler konsumert av beregningsreglene for driftstap	231
9.3.1	Oversikt; kort om fradraget for sparte utgifter.....	231
9.3.2	Fradrag for «gevinst» på gunstig dekningskjøp?	233
9.4	Særlig om hypotetiske skadeårsaker.....	236
9.5	Særlig om ombytting i formuessammensetningen.....	244
9.5.1	Oversikt.....	244

9.5.2	Vern av erstatningssøkerens autonomi?.....	245
9.5.3	Tilpasningsplikten	247
9.6	Forholdet til særskilte fradragsregler	254
10.	Særlige kontraktsrettslige forhold	256
10.1	Opplegget	256
10.2	Fradragssspørsmål ved abstrakt erstatningsberegning	256
10.2.1	Innledning.....	256
10.2.2	Hensyn bak reglene om abstrakt prisforskjell på hevingstidspunktet.....	258
10.2.3	Unntak ved hypotetisk skadeårsak?	260
10.2.4	Unntak ved videresolgt vare til under markedspris?	262
10.2.5	Unntak ved sparte hypotetiske kostnader på frakt- eller annen sidekontrakt?	266
10.2.6	Forholdet til særskilte fradragsregler	269
10.3	Avskjæring av fordelfradrag gjennom ansvarsbegrensninger i lov og kontraktspraksis	271
10.3.1	Oversikt	271
10.3.2	Karakteristiske trekk ved konsekvenstap	272
10.3.3	Kontrakten som grunnlag for å avskjære fradrag for indirekte fordeler	276
10.3.4	Kontraktslovenes differensierte ansvarsomfang etter ansvarsgrunnlaget som grunnlag for å avskjære visse fradrag	281
10.3.5	Forholdet til særskilte fradragsregler	288
11.	Om grensen mellom utmåling og fradrag	289
11.1	Oversikt.....	289
11.2	Hvilke fordelstyper <i>skal</i> henføres til utmålingsreglene	291
11.2.1	Hensyn, karakteristiske trekk og utgangspunkter	291
11.2.2	Særlig om sparte utgifter	297
11.2.3	Fordeler omfattet av tapsbegrensningsplikten	304
11.3	Hvilke fordelstyper <i>bør</i> henføres til utmålingsreglene.....	305
11.3.1	Fordeler av ny eller bedre ting	305
11.3.2	Fordeler ved «hevingsgevinst»	307
11.3.3	Fordeler «omfattet» av ansvarsbegrensninger.....	310
11.3.4	Fordeler omfattet av tilpasningsplikten.....	310
11.3.5	Fordeler av å unngå annen skade eller tap	313
DEL III.	Fordeler håndtert av særskilte fradragsregler	317
12.	Formålet og opplegget videre	318
13.	Virkeområdet for særskilte fradragsregler.....	319
13.1	Karakteristikk og kategorier	319
13.2	Systematikk	321
13.3	En eller flere fradragsregler?.....	323

13.3.1	Innledning.....	323
13.3.2	Egne regler for fordeler ytet av tredjemann?.....	324
13.3.3	Egne regler for fordeler av overvelting av tap på tredjemann?	329
13.3.4	Typeløsning for fordeler gjennom «overoppfyllelse» av tapsbegrensningsplikten?.....	331
14.	Generelle bakgrunnsregler for fordeler ytet av tredjemann	333
14.1	Opplegget	333
14.2	Grunntrekk i lovglene om fradrag for tredjemannsyttelse ved personskade	333
14.2.1	Innledning.....	333
14.2.2	Kravet til årsakssammenheng.....	335
14.2.3	Krav om kompensasjonsrelevans?	336
14.2.4	Krav om ikke uvesentlig fordel?.....	341
14.2.5	Sammenfatning; grunnstrukturer i lovglene om fradrag.....	342
14.3	Grunntrekk i lovglene om fradrag for forsikring ved tings- og formuesskade.....	344
14.4	Fradrag for tredjemannsyttelser på ulovfestet grunnlag.....	346
15.	«Overoppfyllelse» av tapsbegrensningsplikten	351
15.1	Innledning.....	351
15.2	Fradrag for lønn i annen tjeneste i arbeidsforhold	354
15.3	Andre typetilfeller.....	357
15.4	Bør det være fradragsadgang ved «overoppfyllelse» av tapsbegrensningsplikten?	363
16.	Generell bakgrunnsregel for andre fordeler – compensatio lucri cum damno	367
16.1	Opplegget videre	367
16.2	Utgangspunktet for fradragsvurderingen	367
16.3	Compensatio-regelen hjemler bare fradrag for åpenbare økonomiske fordeler.....	370
16.3.1	Oversikt	370
16.3.2	Begrensningen til økonomiske fordeler	370
16.3.3	Bygger fordelsvurderingen på subjektiv verdivurdering eller objektiv markedsverdi?.....	372
16.3.4	Kravet til «individuell fordel» for erstatningssøkeren.....	375
16.3.5	Krav om ikke ubetydelig fordel?	387
16.3.6	Moralsk sensur av visse økonomiske fordeler?	388
16.3.7	Hvor sikker må fordelene være?	390
16.4	Kravet til at ansvarsgrunnlaget er en tilstrekkelig vesentlig, nær og direkte årsak til fordelene (adekvans)	392
16.4.1	Innledning.....	392

16.4.2	Utgangspunktet om gjensidig bruk av adekvanskriteriet for både fordeler og tap.....	397
16.4.3	Er det grunnlag for gjensidighet i årsaksbedømmelsen? ..	407
a)	<i>Innledning</i>	407
b)	<i>Synspunktet «ytlig och missvisande analogi»: Om koblingen av adekvansen til prevensjonssynspunktet</i>	409
c)	<i>Betydningen av at ansvarsgrunnlaget er objektivt</i>	414
d)	<i>Adekvanskravets sammenheng med prevensjonshensynet i dag; fra psykologisk forutsebarhet til normativ risikofordeling</i>	417
e)	<i>Kan en gjensidig bruk av adekvanskriteriet for fordeler og tap begrunnes i hensynet til å forenkle erstatningsoppgjøret?</i>	433
f)	<i>Sammenfatning og konklusjon</i>	440
16.4.4	Årsakskriteriet avskjærer fradrag for «tilfeldige fordeler» .	441
a)	<i>Oversikt</i>	441
b)	<i>Betydningen av at bidraget fra den ansvarlige er helt uvesentlig i årsaksbildet</i>	441
c)	<i>Betydningen av at hendelsesforløpet strekker seg over flere ledd</i>	444
d)	<i>Tilbakeblikk: «Overoppfyllelse» av tapsbegrensningsplikten</i> .	448
e)	<i>Betydningen av erstatningssøkerens rent personlige hell</i>	449
f)	<i>Sammenfatning og konklusjon</i>	454
16.5	Kravet til sammenheng mellom fordelen og det aktuelle tapet (kompensasjonsrelevans)	455
16.5.1	<i>Innledning</i>	455
16.5.2	Avregning av fordelen kan i utgangspunktet bare skje «post for post».....	457
16.5.3	Avregning kan bare skje med en fordel som er likeverdig med erstatningen den trer istedet for	463
a)	<i>Oversikt</i>	463
b)	<i>Fordelen må være likeverdig med erstatning i penger</i>	464
c)	<i>Fordelen må ivareta samme funksjon og interesse som erstatningen skal verne</i>	466
d)	<i>Betydningen av tidsmessig nærhet mellom tap og fordel</i>	471
16.6	Kravet til at fradraget må være rimelig – noen sentrale momenter.....	481
16.6.1	<i>Innledning</i>	481
16.6.2	<i>Skyldmomentet</i>	482
16.6.3	<i>Berikelsessynspunkter: Fordelens omfang</i>	486
16.6.4	<i>Risikofordelingen mellom partene</i>	487
16.6.5	<i>Kan betenkeligheter med fradrag avbøtes med mellomløsninger?</i>	490

INNHold

Forkortelser	492
Registre	493
Lover	493
Opphevede lover	494
Lovforarbeider og lignende offentlige dokumenter	495
Domsregister	496
Uttalelser	500
Standarder	501
Traktater.....	501
Utkast til prinsipper	501
Litteratur.....	501
Stikkord	516